

Zakład Teorii Poznania i Filozofii Nauki IFiS PAN i Zespół Filozofii Kultury IFiS PAN
zapraszają na seminarium

Pragmatyka, pragmatyzm, performatyka

Tematyka seminarium dotyczy **pragmatystycznych wątków w filozofii** z podkreśleniem zagadnień **pragmatyki i performatyki** (teorii aktów mowy). Zastanawiamy się, w jaki sposób oraz do jakiego stopnia użycie mowy określa znaczenie wytworów i aktów językowych oraz innych typów przekazu (znaki ikoniczne, kody wizualne i inne przekazy niewerbalne). Krótko mówiąc, interesują nas wszystkie **problemy i rozstrzygnięcia związane z performatywnym charakterem i potencjałem mowy**. Wymaga to wstępnego wskazania stanowisk badawczych w obrębie pragmatyki i jej związków z innymi badaniami (między innymi z szeroko pojętym językoznawstwem, teoriami komunikacji, narratologią, poetyką). Celem seminarium jest również **zrekonstruowanie założeń ontologicznych, antropologicznych i aksjologicznych**, wpisanych *implicite* w koncepcje **pragmatyki**. Zarazem podstawowe pytania seminarium powracają do kwestii semiotycznych i semantycznych. Na seminarium omawiamy **współczesne dyskusje dotyczące pragmatyki**, ale odwołujemy się także do badawczych ustaleń znanych z tradycji logiki, językoznawstwa, semantyki, które – jak się okazuje – nie mają charakteru trwałych rozstrzygnięć.

Omawiamy **poszczególne propozycje teoretyczne, dotyczące aktów mowy i komunikacji**, oraz **stosowanie ustaleń pragmatyki i performatyki** do rozstrzygania rozmaitych problemów filozoficznych i niefilozoficznych. Interesujące nas **zagadnienia** obejmują zatem, między innymi:

- **pragmatyczną teorię znaczenia**, wywodzącą się z językoznawstwa Karla Bühlera, Alana Gardinera i powiązaną ze strukturalizmem (Roman Jakobson);
- **teorię performatywów Johna L. Austina oraz jej różnorodne zastosowania**, a także różnice w podejściu do języka filozofów z Cambridge i Oksfordu;
- **teorie pragmatyki w ich związkach z semiotyką i semantyką**, również z koncepcjami semantyki innymi niż pragmatyczne;
- **wspólne źródła** (m.in. w rozstrzygnięciach Gottloba Fregego) oraz rozbieżności **między filozofią analityczną a pragmatyzmem i pragmatyką**, zwłaszcza zaś problem tzw. warunków prawdziwości zdań i wypowiedzi (neopozytywizm, Ludwig Wittgenstein, Michael Dummett);
- **„transcendentalne” teorie performatywów**, jak pragmatyka formalna Jürgena Habermasa oraz pragmatyka transcendentalna (Karl-Otto Apel);
- **pragmatykę normatywną Roberta Brandoma w nawiązaniu m.in. do spuścizny filozofii analitycznej oraz koncepcji języka Richarda Rorty’ego**;
- **związki między pragmatyką, performatyką i fenomenologią oraz poststrukturalizmem**;
- **status języka i znaczenia w koncepcji poznania ucieleśnionego**, od Maurice’a Merleau-Ponty’ego oraz Michaela Polanyi’ego po ujęcia najnowsze;
- **teorie pragmatyki i pozasłowne sposoby komunikowania** (znaki ikoniczne, wiedza wizualna);
- **koncepcje podmiotu pragmatycznego i performatywnego**;
- **różne sposoby wykorzystania koncepcji performatywu jako narzędzia krytyki** (np. Jürgen Habermas, Judith Butler).

Na dwugodzinnym seminarium przedstawiamy **wybrane lektury, stanowiące punkt wyjścia wspólnie prowadzonych badań i dyskusji**. Najbliższe spotkanie **9 maja** br. (od godziny **11:30**, w sali **161** Pałacu Staszica – Warszawa, Nowy Świat 72) będzie dotyczyć ***Pism filozoficznych* Hansa Ursa von Balthasara** (I tom *Pism wybranych*; oprac. Marek Urban; przekł. Marek Urban, Dorota Jankowska, Kraków: Wydawnictwo WAM, 2006). Głównym tematem seminarium będą **koncepcje praktyk hermeneutycznych Hansa Ursa von Balthasara oraz Józefa Tischnera** (egzystencja jako „dramatyczne słowo głosenia”). Wprowadzenie do dyskusji przedstawi dr Anna Borowicz (WSAiB, Gdynia), odnosząc obie koncepcje do wybranych wątków filozofii różnicy.

Serdecznie zapraszamy wszystkich zainteresowanych tematyką seminarium, również doktorantów.